

רבא אמר, מתרץ שנוייה אחרינא להא דאקשינן ממתניתין על רב הונא:

מתניתין מיירי שאינו נותן הסכך הכשר לאורך השפודין, אלא: **אם** היו השפודין **נתונים ערב** [לרוחב] על הסוכה, **נותנו** לסכך הכשר **שתי** [לאורך].

שאז אין יכול להעמיד הסכך הכשר אלא אם כן ראשו אחד מונח על השפוד מכאן, וראשו האחר מונח על השפוד מכאן.

וכיון שהסכך הכשר, לבד מה שהוא מכסה את החלל הוא גם מכסה מעט מן הסכך הפסול, הרי הוה ליה סכך כשר רובא, ומיבטיל סכך פסול במיעוטא [רש"י סוכה דף טו ב, וריטב"א].

ובאותו ענין, אם היו נתונים השפודין — **שתי, נותנו** לסכך כשר — **ערב**.

תא שמע ממתניתין דלקמן: **שיירא שהנתה בבקעה, והקיפיה מערב שבת בגמלין, או באוכפות, בעביטין** [כר שתחת אוכף הגמל], **בשליפין** [משאות], **בקנים, בקולחות** [קלחי ירקות] — **מטלטלין בתוכה. ובלבד, שלא יהא מקום פרוץ בין גמל לגמל "כמלא גמל", ובין אוכף לאוכף "כמלא אוכף", ובין עביט לעביט "כמלא עביט"**.

הרי חזינן דאף אם אין בפרוץ אלא "כמלא" העומד, נמי אסור. ותיקשי לרב פפא!

ומשנינן: **הכא נמו**, הא דאמרינן "כמלא גמל", היינו שיש כמלא גמל **כשנכנס** הגמל **ויוצא**, שהוא מעט יותר מ"מלא גמל", והוה ליה פרוץ מרובה על העומד.

תא שמע, מהא דתניא בתוספתא דכלאים: א-טו

נמצאת אתה אומר: שלש מדות [חילוקי הלכות] יש **במחיצות** של קנים, המרוחקים זה מזה [לענין היתר זריעה מצד אחד של המחיצה, כאשר גפנים נטועים מעברה השני]:

מדה ראשונה:

כל גדר **שהוא** עשוי מקנים, ורוחבו של כל אחד מהקנים הוא **פחות משלשה** טפחים!

הרי אף אם היה בין קנה לקנה אור כמלואו של קנה, ואפילו יותר, אפשר שהמחיצה הזאת תהיה כשירה מדין לבוד.

ולכן, **צריך שלא יהא בין קנה זה לקנה זה שלשה** טפחים.

כי בהבדל של שלשה טפחים לא נוהגת תורת לבוד, והוה ליה "פרוץ", ומבטל לעומד.

אבל בפחות משלשה אמרינן לבוד, ולא מיקרי שיש אור ביניהם לבטל העומד מחמת הפרוץ.

והא דבעינן שלא יהא ביניהן שלשה טפחים, הוא: **כדי שלא יזדקק הגדי בבת ראש** [כבת אחת בלא עיכוב] בין קנה לקנה.

כלומר: שכשיש ביניהן שלשה טפחים, והרי הוא חשוב לבקיעת גדי להדיא בלא עיכוב, אי אפשר לומר "לבוד". ריטב"א.

מדה שנייה:

כל גדר **שהוא** עשוי מקנים הרחבים כל אחד שלשה טפחים, **ומשלשה עד ארבעה** טפחים ולא עד בכלל!

ואוירא דהאי גיסא ומבטל ליה לעומד, ולכן הוו להו [הפרצות] פתחים, הילכך — אף כנגד הפרוץ מותר לזרוע!

נפרצה המחיצה ביותר מעשר אמות —
ואפילו שאר כל המחיצה עומד — אסור לזרוע כנגד הפירצה. (116)

היו שם קנים הדוקרנים [קנים משופין כדקר ונעוצים בארץ] ועושה [ועשה] להן פואה [זמורה קלועה] מלמעלה, ההולכת מקנה לקנה — דהוה ליה צורת פתח — אפילו היתה הפירצה ביותר מעשר אמות, מותר לזרוע אף כנגד הפרוץ. לפי שצורת הפתח מתרת בכלאים — לכולי עלמא — אפילו פירצה יותר מעשר [כדלעיל דף יא ב:].

והשתא תיקשי לרב פפא דמתיר פרוץ כעומד:

קתני מיהת ברישא [במדה שניה]: "משלשה ועד ארבעה, ובלבד שלא יהא בין זה לזה כמלואו כדי שלא יהא פרוץ כעומד".

תויבתא דרב פפא?!

ומשנינן: אמר לך רב פפא: מאי האי דקתני בכרייתא: צריך שלא יהא בין זה לזה "כמלואו"? — שלא יהא ביניהם "מלואו" כשהוא נכנס ויוצא!

דהיינו, שלא יהא שם אויר יותר ממלואו עד שיהא באויר מקום להכניס ולהוציא מלואו של קנה.

צריך שלא יהא בין זה לזה כמלואו של קנה — כדי שלא יהא פרוץ כעומד.

דכיון שמלואו של קנה הוי טפי משיעור "לבוד", מיקרי אויר, והוה ליה "פרוץ".

ואם היה פרוץ מרובה על העומד, הרי הפרוץ מבטל לעומד, ואף כנגד העומד אסור לזרוע. [ולקמן פרכינן: הרי מתחלה היה משמע דפרוץ כעומד אסור, ולבסוף משמע, דפרוץ כעומד מותר].

מדה שלישית:

כל גדר שהוא עשוי מקנים הרחבים כל אחד ארבעה טפחים, ומארבעה טפחים עד עשר אמות ועשר בכלל!

צריך — כדי להתיר לזרוע אף כנגד האויר — שלא יהא בין זה לזה כמלואו של קנה, כדי שלא יהא פרוץ כעומד.

ואם היה פרוץ כעומד, כיון דהקנים רחבים ארבעה והוה ליה עומד חשוב, אין הפרוץ מבטל לעומד.

ולפיכך: כנגד העומד מותר לזרוע [אף אם הפרוץ מרובה על העומד].

אבל כנגד הפרוץ אסור, כיון שאין העומד מרובה על הפרוץ.

ואם היה עומד — מהקנים שבכל המדות — מרובה על הפרוץ, כיון דעומד רבה עליו, ליכא למימר אתי אוירא דהאי גיסא

ועיין עוד שם.

116. אבל כנגד העומד, מותר, תוספות ישנים ושאר ראשונים.

שיהיו רובן בכשרות, אם כן מה לי שיהא פסול מחיצות מטעם אויר, או שיהא פסול סוכה מטעם סכך פסול, והרי הכל הוא ענין אחד: מאי גמרי הלכה למשה מסיני במחיצות — ריטב"א,

אלא שלא יהא פרוץ מרובה על העומד —
עומד מרובה על הפרוץ מיבעיא?

ועל כרחך לדיוקא אתא, וללמד: דוקא עומד
מרובה על הפרוץ הוא דשרי, הא אם היה
העומד **כפרוץ אסור!** [נתבאר על פי
משמעות הגמרא ורש"י בהמשך].

ומקשינן: סוף סוף, דיוקא **דסיפא קשיא לרב**
פפא, וכדאמרן. ודיוקא **דרישא קשיא לרב**
הונא בריה דרב יהושע, וכדאמרן?!

ומשנינן: דיוקא **דסיפא** מהא דקתני "ואם
היה עומד מרובה על הפרוץ, מותר", דאמרת
דמייתרא ללמד שפרוץ כעומד אוסר — **לרב**
פפא לא קשיא.

כי לעולם אימא לך דאף דמייתרא, בכל זאת
קתני לה.

כי איידי דתנא רישא "פרוץ מרובה על
העומד אסור", אחר דקתני כבר שלא יהא
פרוץ כעומד, וכדי ללמד דהא דאמרינן
"שלא יהא פרוץ כעומד" היינו פרוץ מרובה
על העומד, והא דקתני "מלואו" מיירי בנכנס
ויוצא — **תנא נמי סיפא** לאחר דקתני "שלא
יהא פרוץ כעומד" **דעומד מרובה על הפרוץ**
מותר, אף דידיעיןן לה כבר מהא דקתני
"שלא יהא פרוץ כעומד", ומשמע הא
כעומד מותר, וכל שכן עומד מרובה על
הפרוץ.

וכמו כן **רישא**, דקתני "ואם היה פרוץ
מרובה על העומד, אסור", דמייתרא, דהא
קתני כבר "שלא יהא פרוץ כעומד", וכל
שכן פרוץ מרובה על העומד — **לרב הונא**
בריה דרב יהושע לא קשיא.

כי איידי דבעי למיתני **סיפא** — אחר דקתני

והכי נמי הא דקתני: כדי שלא יהא פרוץ
"כעומד", היינו — כשיעור "עומד נכנס
ויוצא", דהוה ממילא פרוץ מרובה על
העומד.

הכי נמי מסתברא כדפרשינן לברייתא.

מדקתני בסיפא דרישא: **ואם היה פרוץ**
מרובה על העומד, אף כנגד העומד אסור.

ואי לאו דהא דקתני "כדי שלא יהא פרוץ
כעומד" היינו פרוץ מרובה על העומד, אלא
פרוץ כעומד ואפילו הכי אסור, למה לי
סיפא לאסור בפרוץ מרובה על העומד, והא
כל שכן הוא?!

ועל כרחך לגלויי, דרק פרוץ מרובה על
העומד אסור. **הא פרוץ כעומד מותר**.

ומסקינן: **שמע מינה!** [נתבאר על פי
משמעות הגמרא, ר"ח ורש"י בהמשך].

לימא תיהוי — האי דיוקא מברייתא —
תיובתיה דרב הונא בריה דרב יהושע,
דאמר: אפילו פרוץ כעומד נמי אסור?!

ודחינן: **אמר לך רב הונא בריה דרב יהושע:**
וליטעמיך, דדייקת מרישא דפרוץ כעומד
מותר.

אימא סיפא: דקתני "שלא יהא פרוץ
כעומד".

דהיינו — לדידך — שלא יהא פרוץ
"מרובה" על העומד, וקתני בתריה "ואם היה
עומד מרובה על הפרוץ **אף כנגד הפרוץ**
מותר", ולמה לי האי, והא כל שכן הוא:

אם פרוץ כעומד שרי — דהא לא קפדינן

דהא לרב הונא בריה דרב יהושע, אף בקנה רחב שלשה, אם יש ביניהם שלשה, אסור, דהוה ליה פרוץ כעומד דאסור לרב הונא?!

ומשנינן: אין הכי נמי, דהך דינא דקתני במדה ראשונה "ובלבד שלא יהא בין זה לזה שלשה" שייכא נמי גם בקנה רחב שלשה.

ואפילו הכי לא עריב להו, משום דלא דמי פסולא דקנה פחות משלשה והריוח ביניהם שלשה דקתני ברישא במדה ראשונה, לפסולא דקנה רחב שלשה והריוח ביניהם שלשה דקתני בסופא במדה שניה.

דפסולא דרישא הוא: כדי שלא יודקף הגדי בבת ראש.

כלומר: אין הכשרו ופסולו תלוי אלא בשיעור הזדקרות הגדי בלבד. ואילו היה שיעור הזדקרות הגדי בפחות משלשה טפחים, היה פסול, כיון שהפרוץ אינו פחות מן העומד!

וזה שייכא בקנים רחבים פחות משלשה טפחים בלבד.

ואילו פסולא דסופא הוא: שלא יהא פרוץ בעומד, ואינו תלוי בשיעור זקירת הגדי, אלא בשיעור הפירצה שלא תהא רחבה שלשה טפחים!

וזה לא שייכא אלא בקנים רחבים שלשה טפחים.

והשתא מקשינן אגופה דברייתא:

כבר שלא יהא פרוץ כעומד — דעומד מרובה על הפרוץ מותר [דלא מייתרא לרב הונא, דאתא לאשמועינן: הא פרוץ כעומד אסור, דלא שמעינן לה מרישא, דהא איכא לפרושי דפרוץ כעומד דאסור היינו פרוץ כעומד בנכנס ויוצא, הא פרוץ כעומד שרי] — תנא נמי רישא, דפרוץ מרובה על העומד, אסור, אף דקתני כבר "שלא יהא פרוץ כעומד", וכל שכן פרוץ מרובה על העומד.

תו מקשינן לרב הונא בריה דרב יהושע:

בשלמא לרב פפא, ניחא הא דבברייתא מפלגינן לשתי מידות, מידת קנה רחב פחות משלשה, ומידת קנה רחב שלשה.

שהרי הא דקתני במדה ראשונה "ובלבד שלא יהא בין קנה לקנה שלשה" לא שייכא אלא בקנה רחב פחות משלשה, דאז, כשיש ביניהם שלשה הוי פרוץ מרובה על העומד, דאסור. אבל בקנה רחב שלשה לא איכפת לן שיהא בין קנה לקנה שלשה, דהא הוי ליה פרוץ כעומד, דשרי רב פפא.

ומשום הכי לא עריב להו — לשלשה ופחות משלשה — ותני להו במדה ראשונה. אלא תני לשלשה במדה שניה, דאמרינן: ובלבד שלא יהא בין זה לזה כמלואו. דהיינו, בנכנס ויוצא, דהוי הפרוץ יותר משלשה, וקאסר נמי לקנה רחב שלשה!

אלא לרב הונא בריה דרב יהושע תיקשי: ליערבינהו — לשלשה ופחות משלשה במדה ראשונה — וליתננהו הכי: כל שהוא פחות משלשה ואף שלשה, צריך שלא יהא בין זה לזה שלשה?!